

FM: Izaugsmi rūpniecībā turpina sekmēt enerģētikas sektors un stablais pieaugums apstrādes rūpniecībā

Publicēts: 04.12.2019.

Šā gada oktobrī Latvijas rūpniecībā turpinājās izaugsme, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada oktobri nozares izlaides apjomiem palielinoties par 3,0%. Tādējādi 2019. gada desmit mēnešos kopā ražošanas apjomi rūpniecībā bija par 1,3% augstāki nekā pirms gada, vēsta Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie dati.

Analizējot rūpniecības nozaru sniegumu, attīstība tajās bija dažāda – oktobrī ieguves rūpniecība uzrādīja kritumu sesto mēnesi pēc kārtas, līdz ar to nozares izlaide desmit mēnešos bija par 3,9% zemāka nekā šajā pašā laika posmā 2018. gadā. Rūpniecības lielākajā nozarē, apstrādes rūpniecībā, oktobrī gada griezumā tika reģistrēts izlaides pieaugums 1,8% apmērā, savukārt desmit mēnešos nozares izaugsme bija spēcīgāka, sasniedzot 2,6%.

Taču straujāko pieaugumu un lielāko devumu rūpniecības izaugsmē oktobrī nodrošināja enerģētikas sektors, elektroenerģijas un gāzes apgādes apjomiem salīdzinājumā ar pērnā gada oktobri palielinoties par 11,9%. Spēcīgo pieaugumu elektroenerģijas un gāzes apgādē pēdējos divos mēnešos nosaka pērnā gada zemā bāze, kā arī šā gada rudenī fiksētais nokrišņu apjoms, kurš pārsniedzis vidējo nokrišņu līmeni valstī attiecīgajos mēnešos. Taču, tā kā gada pirmajos mēnešos nozarē tika reģistrēti spēcīgi izlaides kritumi, kas nozīmīgi ietekmējuši gada kopējos nozares rezultātus, elektroenerģijas un gāzes apgādes apjomi desmit mēnešos joprojām uzrādīja sarukumu – par 5,2%. Ņemot vērā, ka iepriekšējā gada novembrī-decembrī nozares izlaide ir bijusi salīdzinoši vāja, šā gada vidējais kritums nozarē nākamajos mēnešos kļūs aizvien mazāks un gadā kopumā elektroenerģijas un gāzes apgādē varbūt tiks reģistrēta neliela izaugsme.

Starp apstrādes rūpniecības apakšnozarēm straujāko izaugsmi oktobrī uzrādīja metālapstrāde, gatavo metālizstrādājumu ražošanai gada griezumā palielinoties par 15,8%. Turklāt tā nodrošināja izteikti lielāko devumu apstrādes rūpniecības pieaugumā oktobrī. Arī iepriekšējos mēnešos šīs apakšnozares devums apstrādes rūpniecības kopējā izaugsmē bijis būtisks, jo desmit mēnešos gatavo metālizstrādājumu ražošana ir pieaugusi par 15,2%. Nozīmīgu pozitīvo devumu apstrādes rūpniecības izaugsmē oktobrī sniedza arī nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana (+5,2% gada griezumā, savukārt desmit mēnešos reģistrēts kritums par 2,5%), kā arī kokrūpniecības pieaugums par 1,1%. Lai arī kokrūpniecības apjomu kāpums bija pavisam neliels, tās ietekme uz nozares kopējo sniegumu ir būtiska, ņemot vērā tās īpatsvaru apstrādes rūpniecības struktūrā – 2018. gadā kokrūpniecība veidoja 28% no nozares kopējās izlaides. Desmit mēnešos izlaides apjomu kāpums kokrūpniecībā bija vājāks, sasniedzot vien 0,4%. Šis gads kokrūpniekiem ir izaicinājumu pilns saistībā ar sarūkošajām koksnēs cenām, pārprodukciju atsevišķos noieta tirgos, neskaidrībām par Lielbritānijas izstāšanos no Eiropas Savienības (ES). Šāda vide liecina, ka kokrūpnieki varētu būt piesardzīgi savos lēmumos par uzņēmējdarbības attīstību, taču tas nav atspoguļojies datos par šogad veiktajiem ieguldījumiem ražošanas attīstībā. 2019. gada trīs ceturkšņos, salīdzinot ar attiecīgo laika periodu pirms gada, kokapstrādes nozarē uzskaitītie bruto kapitālieguldījumi mašīnās un iekārtās ir pieauguši par 45,7%. Turklāt arī ceturtajā ceturksnī apakšnozarē tiek īstenoti investīciju projekti, piemēram, ieguldot vairāk nekā divus miljonus eiro, SIA IKTK īstenojusi lielizmēra līmēto koka konstrukciju rūpnīcas otro kārtu, savukārt SIA Amberbirch izveidojusi bērza finiera lobskaidas ražotni par 10 miljoniem eiro.

Lai arī apstrādes rūpniecībā kopumā šā gada oktobrī tika reģistrēts izlaides kāpums, vairākās nozīmīgās apakšnozarēs apjomi samazinājās. Piemēram, izlaide samazinājās visās ar mašīnbūvi saistītajās apakšnozarēs, datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošanā, kā arī iekārtu un ierīču remontā un uzstādīšanā. Iekārtu un ierīču remonts un uzstādīšana oktobrī gada griezumā saruka par 14,4%, tādējādi radot lielāko negatīvo ietekmi uz apstrādes rūpniecības kopējo izaugsmi. Automobiļu un piekabju ražošanas apjomi saruka par 17,5%, savukārt pārējo apakšnozaru izlaides kritums bija mērenāks un desmit mēnešos kopā lielākajā daļā no tām joprojām vērojams pieaugums. Izlaides kritums mašīnbūvē un datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošanā oktobrī varētu būt saistīts ar ārējā pieprasījuma problēmām, ņemot vērā, ka gandrīz visa saražotā produkcija šajās apakšnozarēs tiek eksportēta.

Turklāt, oktobrī par 18,9% gada griezumā samazinājās gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošanas apjomi, par 6,0% saruka tekstilizstrādājumu ražošana un par 1,8% - pārtikas produktu ražošana.

Jaunākie Eiropas Komisijas apkopotie ekonomiskās konfidences rādītāji liecina, ka novembrī Latvijas rūpnieku noskaņojums ir nedaudz uzlabojies. Savukārt rūpnieku novērtējums par ražošanas apjomiem nākamajos mēnešiem joprojām bijis lejupslidošs. Turklāt ražotāji paredz tālāku produkcijas cenu sarukumu, kas varētu būt saistīts ar vājāku pieprasījumu. Tajā pašā laikā ES kopējais ekonomiskā sentimenta indekss (ESI) novembrī bija nedaudz uzlabojies, kas liecina, ka ekonomiskā aktivitāte Latvijas lielākajā eksporta tirgū pamazām atjaunojas, kas pozitīvi ietekmēs arī Latvijas apstrādes rūpniecības tālākās attīstības perspektīvas.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-izaugsmi-rupnieciba-turpina-sekmet-energetikas-sektors-un-stabilais-pieaugums-apstrades-rupnieciba>